

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, Múzeum-körút 1.
Telefon: József 55—40, József 68—88.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 110 K.
Félévre 60 K. Negyedévre 30 K.
Egyes szám ára — — — 3 korona.

Budapest, 1921.

II. évfolyam 25. szám.

Vasárnap, június 19.

A fekete leves.

(—y.) Mult hét végén került nyilvánosságra az ingatlan vagyonváltság tervezete. Változott ugyan már az eredeti tervezet, azonban nagyjában mégis kifejezője a pénzügyminiszter szándékának. Olyan törvényjavaslat tervezet ez, amely mindenkit érdekel, valakinek egy darabka földje, háza, vagy csak egyetlen tehénkéje is van. Mert a pénzügyminiszter megadóztat minden élő állatot és holt tárgyat, aminek a gazdaságban hasznát lehet venni. És a váltságösszegek olyan nagyok, hogy a tervezetet olvasva, kiesik a pipa az ember szájából.

A földváltság alapja az évi haszonbérösszeg, esetleg a kataszteri tisztajövedelem többszöröse. Egy kataszteri

holdon alul nem vennének dézsmát; 1—5 holdig az évi haszonbér egyszerezését kellene leadni, 5—50 holdig a haszonbér másfélszerezését, 50—200 holdig kétszerezését és így tovább, 2000 holdon felüli birtokosnak már az évi haszonbér ötszörösét kellene fizetnie. A pénzügyminiszter alapgondolata tehát az, hogy a törpebirtokosoktól elveszi egy évi jövedelmét, a kisbirtokostól másfél, két évi jövedelmet vesz el, a középbirtokostól két és fél—három évi jövedelmet, a nagybirtokostól négy—öt évi jövedelmet. Ez az úgynevezett progresszió.

Első tekintetre a fokozatosságban bizonyos méltányosságot látunk, de közelebről vizsgálva a számokat, kitűnik, hogy a méltányosságot a tervbe vett fokozatossággal alig ha lehet összeegyeztetni.

Búcsu a magyar hadifogoly-halottaktól.

Ismeretes, hogy a Vladivosztkban eddig működött hadifogoly-bizottság és hadifogolytábor feloszlott, mert Keletszibéria utolsó hadifoglyai is hazatértek. A hadifogolytábor derék parancsnoka, Kashimura japán ezredes, mielőtt elhagyta Vladivosztkot, kiment a temetőbe és minden magyar fogoly sírjától meghajlással búcsuzott el. Képünk ezt a jelenetet örökíti meg.

Tegyük föl példaként, hogy bizonyos helyen egy hold föld évi haszonbérleti díja 200 korona. Most már a tervezet szerint az 5 holdas gazda fizetne összesen 1000 korona földváltáságot, de már a 6 holdas gazda 1800 koronát fizetne. Az 50 holdas gazda 15.000 korona földváltással volna terhelve, de már az 52 holdas gazda 20.800 koronával volna terhelve ezen a címen. Akinek 200 hold földje van az fizetne 80.000 koronát, akinek 202 hold földje van az fizetne 111.000 koronát. Itt dől meg a progresszivitásra épített igazság, hogy akinek csupán egy—két hold földdel van többje, de ezzel a felsőbb osztályba esik, az már súlyos ezresekkel többet fizet. Pedig meglehet, hogy például az 52 holdas gazda mindent összevéve jóval szegényebb az 50 holdasnál és mégis 5—6 ezer koronával nagyobb váltásösszeggel terhelnék meg. Főltűnő, hogy míg a pénzügyminiszter a kiszáradtát is ennyire szorongatja, addig a nagybankok kezében levő földbirtokokra nem alkalmazta a progresszivitást.

Tarthatatlan az a terv is, hogy a haszonbér legyen a váltásalap. Ujabbán rendkívül magas árakat fizetnek a bérföldekért. Ezeket az átmeneti árakat képtelenség olyan teher alapjául venni, amelyet esetleg évek hosszú során át kell törleszteni. Egyébiránt értesülésünk szerint a pénzügyminiszter a haszonbérleti alapot máris elejtette, a kataszteri tiszta jövedelmet fogadta el kulcs gyanánt és ennek harmincszorosát alkalmazná.

Egyenesen riasztóak az állatokra kivetett váltásdíjak. 2000 koronát követel

a tervezet egy felnőtt szarvasmarha vagy 16 után, 1000 koronát a csikó után. A borjú, sertés, kecske, juh után 500 korona járna. Ha így csökkennek tovább is az állatarak, mire a törvény életbe lép, a váltás összegéből magát az állatot is meg lehet majd vásárolni.

Nagyobb gépek után a beszerzési ár 10 százalékát követelik váltásgként, kisebb felszerelési tárgyak és épületek után holdanként legalább 20, legfeljebb 40 koronát kellene fizetni.

Ezek a tehertételek. Ne ijedjünk meg tőlük túlságosan, mert így, ahogy tervezve vannak, bizonyára nem lesz belőlük törvény. A pénzügyminiszter a kereskedőkkel és a pénzemberekkel megalkudott. Reméljük a gazdákkal is olcsóbban megegyezik, mert már az eddigi tárgyalások is sokat enyhítettek a tervezeten.

Egy azonban bizonyos, hogy fizetni kell. S az már aztán nagyon helyes, hogy a fizetés terménnyel, sőt a váltás fele összegének erejéig kényszerkölcsön- és hadikölcsön-kötvényekkel is történhetik. Az is helyes, hogy az 500 holdasnál nagyobb birtokosok természetben adják le földjüknek egy részletét, ha erre birtokpolitikai célokra szükség van. Ezen a réven az állam jelentékeny birtokterülethez juthat és ezt a földreformtörvény szociális céljainak megvalósítására használhatja föl.

A pénzügyminiszter a földváltásból mintegy ötezer millió korona jövedelmet remél. Rengeteg pénz ez nekünk,

sokat kellett érte izzadni. De ez a nagy pénz alig tizedrésze annak az értéknek, amit a románok tőlünk elraboltak. Gondoljunk mindég arra, hogy milyen könnyen fizetné az ország a vagyonszármazást, ha nem pusztított volna ki bennünket az oláh. És az oláhok a vörös uralomtól való felszabadításunk címén törtek be ide. Mennyi adót kell kivetni még erre az országra, hogy a vörös uralom által okozott veszteségeket pótoljuk!

Csak most fogja igazában szenvedni a magyar nép az «elvtársak» pünkösdi királyságát, most amikor a fizetség fekete levesére került a sor.

Budapest, június 18.

MEGKEZDŐDÖTT AZ ARATÁS. Az alföldi rónákon arató lányok és legények vig dalolása közben vágatnak a kocsik ki a táblákra. Kezdődik az aratás. A rozs-

kalászkok éretten várják a kaszapengést s dőlnek a rendek egymásután. Második aratás ez, mióta megszabadultunk a harcól és vértől. Két éve vörös és oláh leste ébren a magyar róna kalásztengerét. Ma csak a magyarság felé köszönget a kalászbullám, mintha vigasztalni akarna, hogy a kukoricás maximálós kenyérféle után lesz végre jó rozskenyér, fehér búzakenyér. Reméljük, mire e sorok az arató földművesnép kezébe kerülnek, már napvilágot lát a közéletvezérlés miniszter rendelete, hogy szabadon rendelkezik a gazda termésével, arató részével, béres a konvenciójával. Abban meg nem is kételkedünk, hogy a földművelő nép nem idegen szenzalóknak adja el a termést, hanem szövetkezve érté-

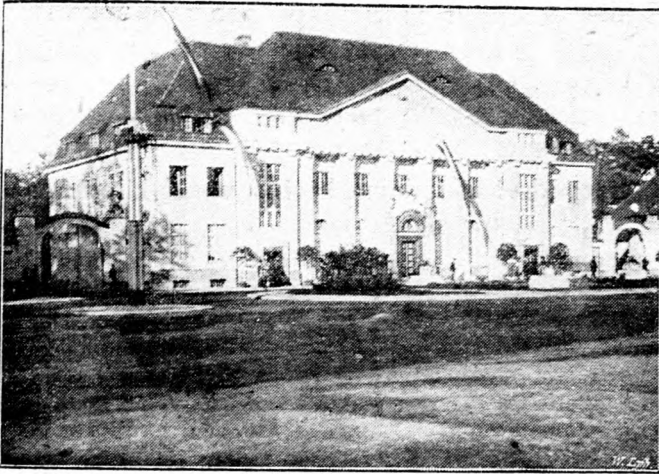

Az elmúlt hetekben Miskolcon irodalmi ünnepséget rendeztek József királyi herceg (x) részvételével. Képünk azt a jelenetet ábrázolja, amikor Fáy Szeréna, a fővárosi Nemzeti színház neves művésznője emlékfát ültet el a legnagyobb magyar színész, Déryné emlékére.

kesíti, hogy a közvetítő spekulációt kiküszöbölje a gazda és a fogyasztó közül. Minden örömben úröm is van. Ott leselkednek a szabadforgalom kupecsei. A nagymalmok — állítólag — trösztre készülnek, hogy dikálják a gabonárákat gazdáknak, a lisztárakat meg a kenyérevőnek. A börze is kiébeztetett készül a spekulációra. Nem is beszélünk az antant — «jóvátevő» bizottságáról, mely bizonyára szintén akarja tartani a zsákot. Ha háromszor ekkora termés lett volna, se tömböttük volna tele azt a sok zsákot, amivel ez a sokféle náció körülállia a magyar csúrt.

*

ÉRIK AZ IGAZSÁG. A trianoni gyilkos békét jóvábagyta a francia parlament is. Tudtuk előre. Nem vártunk semmi jót a franciáktól, hisz' ők voltak értelmi szerzői egész földarabolásunknak. A francia kormány vette pártfogásába a csebeket s az oláhokat. Étvágyuk kielégítésére dobta oda zsákmányul Magyarországot. Ép azért lepett meg bennünket az a beszéd, melyet Briand francia miniszterelnök a magyar békeszerződés tárgyalásakor a francia kamarában mondott. Briand védelmébe vette a megújított Magyarországot s elismerését fejezte ki Horthy Miklós kormányzó s a keresztény magyar kormány iránt. Találón vágta oda a félkommunista francia képviselőnek, hogy ugyanazok követelik most — mikor keresztény földműves-irányzat uralkodik Magyarországon — a nagybatalmak

A debreceni Tisza István-egyetem főépülete.

beavatkozását, akik a bolsevizmus alatt legbevesebben elle-
nezték az antant föllépését Kun Béla ellen. Még nagyobb
elégtétel számunkra a francia miniszterelnök azon beismerése,
hogy a trianoni békeszerződés csakugyan tökéletlen mű, mert
igazságtalanságokat tartalmaz. A fölszólaló képviselők közül
a nemzeti és keresztény alapon álló francia politikusok még
erősebben hangsúlyozták eme tényt. Úgy látszik tehát, hogy
már a franciák is kezdik belátni tévedésüket s lelkiismeret-
lük szavát nem nyomják el. Ma még csak helyi jellegű
határkiigazításokkal vigasztalnak bennünket. Hiszünk az
isteni örök igazságban..., hogy eljön a nap, mikor Szent
István országának egész igazságát beismeri Európa. Minél
távolabb megyünk a háború vérgőzétől, annál inkább érik az
igazság, mert a bosszúörület elpárolog a «győzők» agyából...

MI HÍR A POLITIKÁBAN?

Az 1920—21-iki költségvetést huszonegy napi tár-
gyalás után a nemzetgyűlés elfogadta. Ez a költségvetés
a lejárt költségvetési évre szól, az új költségvetést
pedig Hegedüs Loránt pénzügyminiszter június 20-án
fogja a parlamentnek betérjeszteni. A nemzetgyűlés nyári
szünete előtt, amely július 10-én kezdődik és két hónapig
tart, az egyes miniszterek még több fontos törvény-
javaslatot nyújtanak be. Tomcsányi Vilmos Pál igazság-
ügyminiszter betérjeszti az új sajtótörvényt, Belitska
Sándor honvédelmi miniszter a katonai ellátásról szóló
javaslatot, Bernolák Nándor népjóléti miniszter a mun-
kásbiztosítási bíráskodásról, továbbá a rokkanteljárási sza-
bályozásáról szóló törvényjavaslatokat és rövidesen a
Ház elé kerül nagyatyádi Szabó István földművelésügyi
miniszter javaslata

az állategészségügy reformjáról,

amely a mezőgazdaság fejlesztését nagyban elő fogja
segíteni.

A kisgazda- és földművespárt körében az utóbbi
napokban gyakran adtak kifejezést annak a kívánságnak,
hogy Ráday Gedeon gróf belügyminiszter tájékoztassa
a pártot az iránt, hogy a közigazgatási választójogot és a
többi alkotmányjogi időszerű reformokat a párttal egyetértően
kívánja megoldani. Ezt a kívánságot a párt legutóbbi
értekezletén határozatlanlag szögezte le. Ugyanekkor foglal-

kozott az internálásokról kérdésével is és egyhangulag
magáévá tette azt a határozati javaslatot, amelyet Schandl
Károly és Forgács Miklós az intézőbizottság megbizásá-
ból szerkesztettek és amely kimondja, hogy számolva a
nemzet létét fenyegető eshetőségekkel, a küülről és
belülről fenyegető áknamunka ellen való védekezésre az
internálási rendszabályokat kényszerűségből fenntartja, de a
legsükségesebb körre kívánja szorítani.

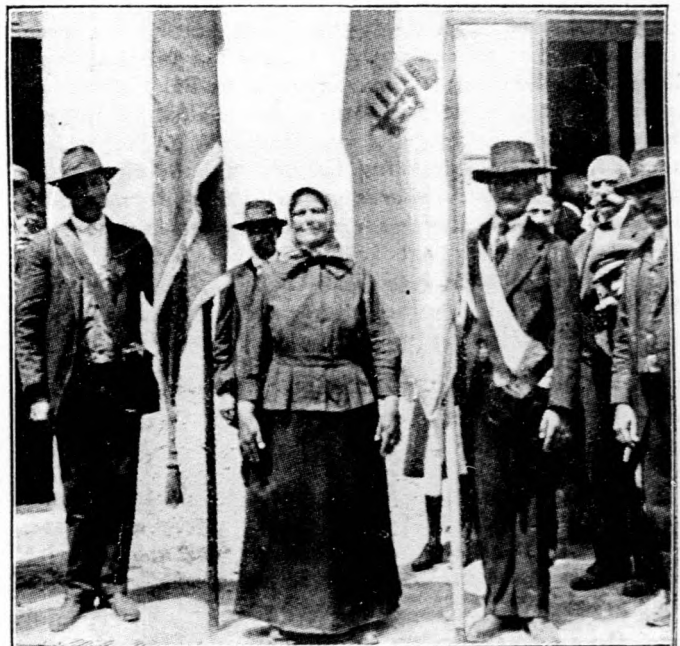
Nemzetgyűlés.

Június 7. A belügyi tárca költségvetésének részletes
tárgyalása során Ráday Gedeon belügyminiszter szólalt
föl és kérte annak elfogadását. Majd áttértek a pénz-
ügyi tárca költségvetésére. Hegedüs Loránt kijelentette,
hogy a nagy adóterhek onnan származnak, hogy a
közönség elfelejtett három éven át adót fizetni. A keres-
kedelemügyi tárca költségvetésének tárgyalásánál Hermann
Miksa hosszabb beszédet mondott, amelyben a többi
között rámutatott az útbálózat fejlesztésének fontosságára
és sürgette a vasutak villamosítását.

Június 8. A kereskedelmi tárca költségvetéséhez
Vértes Vilmos szölt és a kisiparosok érdekéért szállt síkra.
Sziráki Pál az elbanyagolt közutak rendbehozatalát kérte.
Hegyesbalmy Lajos kereskedelmi miniszter bejelentette,
hogy az ipariörvény módosításáról szóló törvényjavaslatot
rövidesen betérjeszti. Mayer János közlelmezési miniszter
az éllátatlanok ügyéről szölt.

A földművelésügyi tárca költségvetésének

tárgyalásánál Széchenyi Viktor gróf a népies mezőgazda-
sági szakoktatást sürgette. Sziráki Pál az állattenyésztésre
hívta föl a földművelésügyi miniszter figyelmét és a
gazdasági cselédség helyzetét tette szóvá. Kuna P. András
a mezőgazdasági kamaráról szóló törvény végrehajtását
kérte, majd a kendertermelés fölkarolásáról szölt. Henzer
István a lótenyésztés szemponyjait fejtegette és a közlelgek
kérdésének megoldását kívánta. Magyar Kázmér a komló-

Június hó 5-én ünnepelték Tályán Bernáth Béla harminceszten-
dős képviselői jubileumát. Ebből az alkalomból nagyatyádi Szabó
István földművelésügyi miniszter Réczei Józsefné vincellérnét, aki
harminc esztendeje szolgálja Bernáth Bélát, díszoklevéllel tüntette
ki. Képünk Réczei Józsefnét mutatja be olvasóinknak.

termelésről, Plósz István pedig a földművesiskolák fölállításáról beszélt. A földműveskormánynak minden esztendőben 10 kisgazdát kellene külföldi tanulmányútra küldeni. *Négyessy László a haszonbérleti szerződések terén mutatkozó viszásságokat helytelenítette. Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter egyenként válaszolt a főlshólalásokra és minden tekintetben megnyugtató választ adott. Különösen*

a gazdasági oktatás fontosságára

mutatott rá, mert nálunk a főiskolai oktatást is gazdasági életre kell hasznosítani. A tárca költségvetésének megszavazása után áttértek a vallás- és közoktatásügyi tárcának költségvetésére, Csukás Endre a gazdasági oktatás fontosságáról beszélt.

Június 9. *Gerencsér István a világháború eseményeinek és a trianoni békeszerződésnek az iskolai oktatás körébe való fölvételét kérte. Nagy János (egri) a vallás-erkölcsi alapon való nevelésről, Budaváry László a tanítók, Schlachta Margit pedig a kiseddóvónők fizetési viszonyairól beszélt. Usetty Ferenc és mások beszédje után Ernst Sándor a katolikus önkormányzat ügyét ismertette. Sokorópátkai Szabó István azt kívánta, hogy a tanítás fontosságára való tekintettel*

a falusi iskolákban nevezzenek ki haladéktalanul tanítókat.

Visszautasította *Andabázy Kasnya* Bélának főlshólalását, aki ahelyett, hogy a *mindszenti* kerület földmunkásainak érdekeit védené, azzal törődik, hogy hány zsidó iratkozhatik be az egyetemre. *Huber János* indítványozta, hogy a budapesti tudomány egyetemet nagynevű alapítójáról, *Pázmány Peterről* nevezzék el. *Vass József* vallás- és közoktatásügyi miniszter helyeselte az elhangzott észrevételeket és ígérte, hogy

az elemi iskolázás egész vonalán szeptember 1-ig rendet teremt.

Az ülés végén *Letenyei Pál* interpellált a Veszprém-megyei *Aha* község vitás ügyében a párbér fizetése terén.

Június 10. Az igazságügyi tárca költségvetésének részletes tárgyalása során *Tomcsányi Vilmos Pál* igazságügyi miniszter köszönetet mondott a főlshólalóknak, hogy a magyar bíróságról elismeréssel nyilatkoztak. A bíróság súlyos anyagi helyzetén segíteni fog. Legközelebb törvényjavaslatot nyújt be a bűnvádi eljárás egyszerűsítéséről és belerjeszti a sajtóreformot. A honvédelmi tárca költségvetésének tárgyalásánál a szónokok azt kérték, hogy a hadsereg tartsa magát távol politikai kérdésektől. *Belitska Sándor* honvédelmi miniszter ígérte, hogy ebben jó példával fog előjárni. Bejelentette, hogy

a cenzurára és a nyomozásra vonatkozó ügyeket július 1-én a belügyminiszter hatáskörébe teszi át.

Ezután áttértek a rendkívüli költségek tárgyalására. *Henzer István* egy új szakaszt nyújtott be, amely arról szól, hogy a haszonbérleteknel a haszonbérbevevők nem kötelesek az adó 9/10 részét fizetni, hanem helyettük mindig a bérbeadók fizetnek.

A költségvetést ezzel részleteiben is elfogadták.

Június 11. *Hegedüs Loránt* pénzügyminiszter *Pacsek Géza* interpellációjára a pénzkicserélésről azt válaszolja, hogy a pénzkicserélésnél a falusi közönségre való tekintettel elállott a levonástól. A pénzkicserélés zavartalanul folyik.

Eddig összesen 11 milliárd 700 millió korona kicserélését fejezték be.

A kisebb címletek kicserélésénél a falusi szövetkezetek is közreműködnek. *Schandl Károly* a délvidéki megszállt terület kiürítéséről szólt. Az antant legsürgősebb feladata

a Szeged-vidéki demarkációs vonal kiigazítása,

ha a kulturát nem akarja tönkretenni. *A trianoni határ nem számol a vidék legelemibb közegészségügyi és közlekedésügyi szükségleteivel, mert az egész vidék, amely eddig Szeged kórházait kereste föl most orvosi segély nélkül marad, háromezernél több fiatal embert elzártak iskoláinak végzése elől. Adatokat mutat be arról, hogy a szerbek a megszállást véglegesnek tartják. A helyzet tarthatatlanságát mutatja az is, hogy a kistanyai bérlők nem tudják kitűnő földjeiket művelni, mert nem juthatnak át újszegedi területre. Ugyanígy járnak a makói bagyma-termelők. A szerbek üldözik és fosztogatják a magyarokat. Egy nyolc esztendő gyermeknek egy szerb csendőr kilötte a szemét, mert nem szerbül köszönt. Kérdi a külügyminisztert, hajlandó e intézkedni, hogy a békeszerződésben nekünk itélt községek kiürítsék és azok lakóit minden zaklatástól megkíméljék. Pálffy Dániel a kézműiparosok a szovjet tartozásokból kifolyólag súlyos helyzetére hívja föl a kereskedelemügyi miniszter figyelmét, aki orvoslást ígért.*

MEZŐGAZDASÁG

Az okszerű trágyakezelés a kisgazdaságokban

Irta Rege Károly dr.

Gazdáink még mindig nem fektetnek oly nagy súlyt az okszerű trágyakezelésre, mint amilyent az tulajdonképpen megérdemelne. Ha sok gazda tudná, hogy micsoda értékek mennek veszendőbe azáltal, hogy trágyáját nem kezeli kellőképen, bizonyára több gondot fordítana rá. Gazdáinkat rá kellene arra szoktatni, hogy trágyatelepük a gazdasági udvar díszét, ne pedig fertőjét képezze. A bajor és hollandiai kisgazdák régebben belátták már ezt, munkájuk eredménye pedig a jól kezelt trágya által feljavított földek nagy terméshozama lett. Ma, midőn a műtrágyák behozatala nyomoruságos valutánk miatt tetemes összegekbe kerül, kétszeresen indokolt az istállótrágyában levő növényi tápanyagok konzerválása és megmentése, hogy így talajainkat adott viszonyaink mellett is jó erőben tarthassuk. Az okszerű trágyakezelésre való áttérés pedig semmi különösebb berendezkedést nem igényel. Történhetik ez akár az istállóban, a trágyatelepen, vagy az állatok kifutóiban. Minden gazda aztán az adott körülményeinek figyelembevétele mellett válassza meg azt a módot, amely neki leginkább megfelel és ami ma szintén fontos, hogy legkevesebb költségbe kerüljön. Ha mélyített istállóban van és benne mozgatható jó utakkal rendelkezünk, akkor kezelhetjük a trágyát benn az istállóban, ahol azt az állatok az állandó tiprással legideálisabban konzerválják. Kezelhetjük a trágyát a kifutókban (aklok), csak arra ügyeljünk, hogy a kifutók alja vizet át nem eresztő agyag vagy cement legyen, mert különben a trágyának legértékesebb része, a trágyalé szivárogná el. Ugyanez áll az istálló-

ban való trágyakezelésnél is. A trágyatelepen való kezelésnél célszerű a mélyesztett verem oldalait cementbe rakott falakkal ellátni, az alját pedig szintén vízhatlanná tenni. A trágyatelep aljának jó egy kis esést adni és a legmélyebb pontján egy trágyalékutat építeni. A trágyalékutat aztán csatornával segélyével összeköttetésbe hozzuk az istállók vizeletvezetőivel és így az istállótrágya minden értékes alkatrészét felfoghatjuk. Ha már most naponta a trágyát az istállóból kihordatjuk és azt a trágyatelepen azonnal elterelve, időnként a trágyalékutban felgyülemlett vizelettel meg is öntözzük, elérhetjük azt, hogy istállótrágyánk a beéredés alkalmával kétszer, sőt háromszor oly gazdag lesz tápanyagokban, mint a rosszul kezelt istállótrágya. Szól ugyanez a szántóföldön, ú. n. szarvasokban kezelt istállótrágyára is, melyet okszerűen kezelve, azaz összehordás után 30-50 cm. vastag földdel beborítva szintén gazdagíthatjuk tápanyagaiban azáltal, hogy a benne levő értékes alkatrészeket elillanni nem engedjük. Ezen okszerű trágyakezelési módokkal aztán elérhetjük azt is, hogy ugyanazon föld megtrágyázásához okszerű kezelés mellett fele, sőt egyharmada kell istállótrágyánkból ugyanazon terméseredmény eléréséhez. Hogy mennyire fontos ez a mai körülményeink között, midőn a románok állatállományunk legnagyobb részét elhurcolták és így trágyatermelésünk is tetemesen megcsappant, azt hiszem fölösleges tovább indokolnom.

Csiperkegomba-termelés.

A csiperkegombát mérsékelt meleg pincékben, sőtét kamarákban etc. termelik. Lótrágyát taposnak össze 40-50 cm. magas ágyakba, kihűlés után beledugdossák a magkereskedésekben kapható gombacsirát, majd beterítik 4-5 ujjnyi földréteggel. 2-3 hét múlva már felütik fejüket a gombakalapok és nap-nap után szedhetők.

Jégekészítés

Irta dr. Schandl József

Jéggyár, hűtőházak, tejhűtés.

Két év óta olyan enyhe telekben van részünk, hogy a hőmérő alig esik fagypontra alá és így nem tölthetjük meg jégvermeinket. Amennyire örültünk annak, hogy a télen tüzelővel takarékoskodhattunk, annyira fáj most, hogy jég hiányában legfontosabb élelmiszereinket: a húst, a tejet alig tudjuk megóvni a romlástól. Még aránylag szerencsések azok, akik jéggyárral rendelkeznek és így mesterségesen előállított — habár sokkal drágább — jéggel pótolhatják a hiányt.

A mesterséges jég tejgazdaságokban is annyira divatba jött, hogy bizonyára mindenkit érdekel ennek előállítási módja.

Ha bizonyos folyadék elpárolog, hőt von el környezetétől, azaz lehűti a közvetlen közelében levő dolgokat. Különösen rohamos a lehűlés oly folyadékoknál,

melyek már közönséges (10-30° C.) hőmérsékleten hevesen párolognak. Ilyen folyadék pl. az éter, a tiszta szesz stb. Ha étert tenyerünkbe öntünk, ez egy-kettőre elpárolog onnan, miközben majdnem megfagyasztja bőrünket.

Másik fizikai jelenség az, hogy az ily úton elszáradult párák újból összepréselve és kissé lehűtve — megint folyadékká alakíthatók.

E két érdekes jelenséget használják fel jégekészítésre. Egy nagy tartályt megtöltenek 15-20% konyhasót tartalmazó vízzel, melynek ama sajátja van, hogy fagypontra alá is lehűthető anélkül, hogy megfagyana. A konyhasóoldatba tiszta (só nélküli, tehát 0 fokon jéggé

merevedő) vízzel telt bádogedényeket lógnak belé. A konyhasóoldatban egy vascső kigyózik, melynek belsőjébe folyékony ammóniát, szénsavat vagy kénsavat bocsátanak, hol e folyadékok rohamosan párologni kezdenek. A párák képződése folyamán — az előbbi törvény szerint — a vascsövek rohamosan lehűlnek, lehűtik —10°-ra, sőt még hidegebbre a konyhasóoldatot, sőt ennek közvetítésével hirtelen fagypontra alá esik a bádogedényekben levő víz hőmérséklete is, azaz jéggé fagy. Így nyerik a hasáb alakú jégtömböket.

Az elpárologtatott ammóniát vagy szénsavat azonban ennek végeztével nem engedik karbaveszni. Egy szivattyú segítségével kiszivattyúzzák a kigyócsövekből, majd tetemesen összenyomják és egy a tejhűtőkhöz hasonló oly csőrendszerbe bocsátják, melyeknek oldalán hideg víz csörgedez alá. A párák (gázok) — mint előbb jeleztük — e nagy összenyomás és aránylag csekély lehűtés következtében újra cseppekké, azaz folyadékká sűrűsödnek. Ha most az összenyomás alól újból kiszá-

Kecskemét törzsgulyája Bugacon.

Kecskemét anyakanca állománya Bugacon.

badítjuk e folyadékokat olyképp, hogy az előbb említett sós-lé alján kigyózó csövekbe hebecsátjuk, újra kezdhető a jéggyártás folyamata.

A jéggyár tehát három főrészből áll: a gázokat összenyomó gépből, kompresszor-ból, az összenyomott párákat lehűtő és így cseppfolyósító kondenzator-ból és ahol a folyadék elpárologtatása és jégkészítés tényleg megtörténik: a generator-ból. Gazdaságos volta a berendezésnek már abból is kitűnik, hogy az ammoniából, illetőleg szénsavból a gyártás folyamán majdnem semmi sem vész el, mert az egyszer beszerzett gázmennyiség köiforgást végez a berendezésben. A jéggyárban a legnagyobb költséget az összenyomógép (compressor) dugattyújának hajtása okozza.

Ha az elpárologtató csőrendszer nem sós-lével telt tartányban kigyózik, hanem egy helyiség mennyezetén, akkor az egész helyiség lehül a párolgási folyamat alatt. Az ú. n. «hűtőházak» ilyen berendezésűek.

Ha pedig az elpárologtató csövek szabadon állanak s felületükön meleg tejet csörgedeztetünk alá, akkor a tej a hideg csövek falain rohamosan lehül, sőt esetleg ráfagy azokra. A tejhűtés e módját néhány urasági tejcsarnok már hazánkban is gyakorolja.

A TEJ SZÓDÁZÁSA Európaszerte sok a panasz, hogy ama csekély mennyiség is, melyet a gazdaságok a városokba küldenek, savanyú állapotban érkezik s így felfőzésre már nem alkalmas. Jena városában a tejvizéria emiatt oly nagy fokra hágott, hogy a hatóság maga oktatta ki a közönséget aziránt, hogy miképen lehet szódázni a tejet s így felfőzésre alkalmassá tenni. E célból előírta, hogy 1 liter vízben 358 gr. kristályos szóda oldandó fel s ezen oldatból 1 literre 5—8 cm³ adandó, a tej savanyúságának mérve szerint. Káros hatását még csecsemőknél se tapasztalták. Nem szabad azonban azt hinni, hogy a szódázás a hűtéssel vagy felforralással egyazon eredményre vezető konzerváló módszer. A szóda hatása csak abban áll, hogy a «tejsav» okozta savanyúságot letompítja s így főzéskor a turó kiválás okát szünteti meg. De a további savanyodást — ha a szódázott tej felfőzés nélkül egy ideig áll — nem akadályozza meg, sőt ellenkezőleg: az ilyen, nem savanyú tejen a baktériumok még jobban érzik magukat, még gyorsabban dolgoznak: újból savanyítják, rothasztják a tejet. A szódázott tej tehát azonnal felfőzendő s mielőbb elfogyasztandó. — Részben ily okokból, részben pedig azért helytelenítik a hatóságok rendes viszonyok közt a tej szódázását, mert az állott, romlott tejet a vevő szódázás után könnyen frissnek tartja s így lelkiismeretlen egyéneknek a szódázás csalásra nyújt alkalmat.

TÖLTÖGETÉS. A töltögetésnek lényege az, hogy a föld felszínéről jól elporladt, finom földet húzunk a növénynek tövébe, hogy gyökereik minél jobban táplálkozhassanak és minél bujábban fejlődjenek. A burgonyánál igen fontos munka a töltögetés, mert ennek híján a felületesen elvetett gumóból kevés gyökér (földalatti szár) indulna ki s így kevés lenne a gumótermés. A burgonya nagyon hálás a töltögetés iránt. Mint kísérletek bizonyítják, a 3—4-szer ismétlődő töltögetésnél a burgonya többet terem, mintha az csak egyszer lesz feltöltve. Ezzel szemben a kukoricánál a legjobb gazdák tapasztalatai szerint felesleges, sőt helyenkint káros a töltögetés. Ugyanis a tengerinél nem fontos, sőt nem is kívánatos, hogy a legfelső gyökerek dúsabbak legyenek, mert a felsők buja kiképződésének árán nem húzódnak gyökerek a mélybe. Már pedig szárazságra hajló klímánk alatt nem a felső talajrétegbe, hanem a mélybe hatoló gyökerek lennek csak nedvességre s csak ezek tudják a növényt vízzel ellátni. A mélyre hatoló gyökerek jobban védik a tengerit a szelek okozta kidülés ellen is. Végül a töltögetés útján hozzájárulunk a talaj kiszáritásához, mert nő az elpárologási felület. Ha tehát nem okvetlenül szükséges a töltögetés — s ez az eset áll fenn a tengerinél, — tartózkodjunk tőle s inkább pótoljuk gyomirtás céljából gyakori kapálással.

A LÓ NÖVEKVÉSE. Német szakférfiak számos fejlődő csikón méréseket eszközöltek és megállapították azt, hogy a hidegvérű (muraközi etc.) csikók első évben főleg magasságban nőnek; 2—3 éves korukban a magassági növekvés befejeződik, de a szélesség és mélység még 4 éves korban is gyarapodik. A melegvérű (angol, magyar) lovak még 4 éves korban is nőnek magasságban. A mellkas övmérete és a súly — különösen kancáknál — 5 éves korban is gyarapodik. Általában azt tapasztaljuk minden állatnál, hogy előbb magasságban, azután hosszúságban s végül mélységben való növekvésük feltűnő. Ezért az újszülött csikó aránytalanul hosszú lábú és rövid törzsű. De mikor már a törzs hossza és mélysége is nőni kezd, a magassági növekvés pedig csökken, akkor ezen aránytalanságok eltűnnek. Fiatal korban rosszul táplált csikó «nyakig láb» marad, mert nem kap tápanyagot a hosszúságban és mélységben való növekvéshez.

A TARLÓ LEGELTETÉSE. A tarlón a legelő állat sok értékes táplálékot talál. Így jól táplálkozik a finom ajkú juh, a sertés, a baromfi az elhullott szemekből, illetőleg kalászközből, de jelentékeny táphatást gyakorolnak az esetleg kicsirázott szemek és gyomok is, mely utóbbiakat már a marha is fel tud szedni és jól értékesíteni. Minthogy azonban a gyomirtás, talajvízviisszatartás okából a tarló buktatásával sietnünk kell, a tarlót aratás után azonnal járassuk meg — főleg a sertéssel s mihelyt ez a szemeket felszedte, rögtön fogjunk hozzá a tarlótáplálathoz. Ha ezzel késlekedünk, a jövő évi termésben sokkal nagyobb lesz a veszteségünk, mint amennyit a hosszas tarlólegeltetéssel nyertünk.

HANGYÁK A MÉHESBEN. A hangyák a kaptárakba is bemászhatnak, ellopkodják a mézet, másrészt zavarják a méhek munkáját. Ennek megakadályozására lehetőleg tartsuk távol a hangyákat méhesünkben. Sokat használ ugyan az is, ha a méhes környékét naponta felsperjük s így a hangyákat vadász-útjukban megzavarjuk, de mégis legradikálisabb eljárás lesz fészüknek felkutatása és leforrázása. Irtóznak a hangyák a karbolos és kátrányos szagtól is; távol tarthatjuk tehát őket méhesünk-től úgy is, ha a hangyaboly és méhes közti utat ilyen bűzös anyagokkal meglocsoljuk.

ÚSZTATÁS. Forró nyári időben adjunk alkalmat arra állatainknak, hogy fürödjenek. A lehülés a közérzületet kellemesebbé teszi, mi a jobb termelésben (fürge mozgás, több tej) is meg fog nyilatkozni, másrészt a fürdő hozzájárul a bőr tisztántartásához. De a fürdő csak akkor lesz kedvező hatású, ha a víz nem túlhideg, ha nem tart tovább az úsztatás 10—15 percnél. A túlhideg fürdő meghűlésnek, emésztési zavaroknak, elvetésnek, sőt szívszélhűlésnek lehet okozója. Legjobb az esti órákban úsztatni.

DELEGÁCIÓK ÖSSZEHOZÁSA

* TANÁCSADÓ *

KÉRDÉS. Hány évig tart a kacsá tojóképesége? (479. előzető.) — **FELELET.** A kacsá tojóképesége több évig tart, de célszerű azt csak két évig, esetleg, ha jó tenyésztőöröklő képességgel bír, három évig használni.

KÉRDÉS. Aratási munkával megszolgált gabona elszállításához szükséges-e hatósági engedély s ha igen, hol kaphatni meg? (B. I. Gyalud.) — **FELELET.** A tavalyi aratórész elszállítását a kormány rendeletileg szabályozta, az engedélyt az illetékes közigazgatási hatóság (főszolgabíróság) adta. Az idén erre vonatkozólag még nem történt intézkedés, de az elszállítás szabályozva lesz.

KÉRDÉS. Érdemes-e az anyarozs gyűjtése és hol értékesíthető? (W. I. Babócsa.) — **FELELET.** Az anyarozs gyűjtése jövedelmező. Értékesíteni lehet a m. kir. földművelésügyi minisztérium főnhatósága alá tartozó Ipari és Gyógynövény forgalmi Iroda (Budapest, IX., Lónyay-utca 7. sz.) útján.

KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKELÉS

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

József királyi herceg köszönete

a „Falusi levelek”-ért.

A «Vasárnap» képes hetilap József királyi hercegnek is megküldte a «Falusi levelek» díszpéldányát. A királyi hercegszárnysegéde útján felelős szerkesztőnkhez, Schandl Károly dr.-hoz a következő levelet intézte:

József főherceg tábornagy úr ő királyi Fensége magas megbízása folytán van szerencsém Nagyságodat tisztelettel értesíteni, miszerint ő királyi Fensége a díszbe kötött könyvet elfogadta és engem megbízni mellőztetett, hogy legmelegebb köszönetét Nagyságodnak tomácsoljam.

Fogadja Nagyságod igaz tiszteletem őszinte nyilvání-tását, mellyel vagyok

Budapest, 1921. június 6.

Késztesés hiva:

Algya, ezredes.

A FRANCIA KAMARA ELFOGADTA A TRIANONI BÉKÉRŐL SZÓLÓ JAVASLATOT. A francia kamara a trianoni békeszerződés jóváhagyásáról szóló törvényjavaslatot 478 szavazattal 74 ellenében elfogadta. Az előadó sikrasszállt a magyar határ helyességével, amely szerinte nemcsak az egyes ott élő nemzetek nyelvének történelmi hagyományait veszi tekintetbe, hanem a gazdasági szükségességeket is. A szónok szerint esetleg a helyszínen folytatott tanulmányozás felszínre hozza annak a szükségességét, hogy a szerződésben megállapított határ egyes pontjait megváltoztassák. A magyar agrárdemokrácia sok szolgálatot tehet a világbékének azzal, ha valóra váltja az agrárreformokat. Guernier jelentése befejeztével elfogadásra ajánlotta a törvényjavaslatot. Margaine képviselő felszólalásában kifejtette, hogy Magyarországon fontos gazdasági kapcsolatokat szakítottak szét. A szó-

Az elmúlt héten Budapesten a Ganz-gyár Kőbányai-uti asztalosműhelyében tűz ütött ki és a műhely a lángok martaléka lett. Hatvan kész vasúti kocsis és rengeteg anyag esett áldozatul. A kár sok millióra rúg.

nok különösen a Bánság felosztását emelte ki, azután áttért a szövetségesek középeurópai általános politikájára, melyet a fegyverszünet óta gyakoroltak és amely folytonosan ingadozott. Margaine az ellen a politika ellen is fordult, amelyet bizonyos körök gyakorolnak és amely a régi monarchia feltámasztását tűzi ki célul. A szónok az új államok szoros gazdasági kapcsolatát kívánja Franciaország kezdeményezésével. Boncour Pál kifejti, hogy a szocialista párt, amelynek felfogását képviseli, kezdettől fogva a népek önrendelkezési joga mellett nyilatkozott meg. Mindazonáltal ki kell jelentenie, hogy a trianoni szerződés, csakúgy mint a saint-germaini, a jogot jogtalansággá fordította el. Az új államok szervezésének még csak ezután kell bekövetkeznie.

BARANYA FELSZABADUL. Baranyában általános örömet kellett az ántántnak az az elhatározása, hogy a trianoni békeszerződés jóváhagyása után a megszállott területeket kiűrik a szerbek. Ezzel a kedvező hírral szemben a kommunista agitátorok még mindig féktelen izgatást próbálnak azért, hogy a megszállást meghosszabbítsák.

ROMÁNIA POLITIKAI EGYEZMÉNYT KÖTÖTT JUGOSZLÁVIÁVAL. Pasicz miniszterelnök és Take Jonescu román külügyminiszter Jugoszlávia és Románia között politikai egyezményt írtak alá. Az egyezmény célja, amint ezt Take Jonescu kijelentette, a békeszerződések érvényének megvédése.

CSEHORSZÁG ÉS ROMÁNIA MAGYARORSZÁG ELLEN SZÖVETKEZTEK. *Veverka* Ferdinánd, a cseh köztársaság bukaresti követe és *Take* Jonescu román külügyminiszter védelmi szövetségi egyezményt kötöttek, amely kimondja, hogyha Magyarország, anélkül, hogy provokálták volna, a szerződő felek valamelyike ellen támadást kísérelne meg, a második fél kötelezi magát, hogy a megtámadott félnek védelmére kel. Az illetékes szakközegek kölcsönös megegyezéssel a később megkötendő katonai egyezségben határozzák meg a jelen egyezség végrehajtására feltétlenül szükséges intézkedéseket. A két kormány kötelezi magát, hogy egyezséget köt külügyi politikájuk Magyarországhoz való viszonyuk kérdésének szabályozásáról. Az egyezség két évig marad érvényben.

LENIN A BÉKÜLÉKENYSÉG POLITIKÁJÁT HIRDETI. A szovjetkormány most van uralmának leg-súlyosabb időszakában. *Lenin*, hogy a menthetőt mentse, új politikát követ s az európai nagybatalmakhoz való csatlakozást hirdeti.

AZ OROSZOK PRÁGÁBA HELYEZIK ÁT A VÖRÖS INTERNACIONÁLE SZÉKHELYÉT. Az oroszok a III., azaz a vörös internacionálé székhelyét Moszkvából át akarják helyezni. A legtöbben Prágát tartják a legalkalmasabb központnak, mások ellenben Páris, vagy Bécsset.

A FRANCIA FÖLDMÍVESEK KONGRESSZUSA. A földművesek idei országos kongresszusa az északafrikai Algerben folyt le. A kongresszuson határozati javaslatot fogadtak el, melyben főként az afrikai guarnatosítás fejlesztését kívánják, továbbá a húspiac modern átalakítását aképpen, hogy a mezőgazdák szövetkezetbe tömörülve, saját hűtőházal, vidékenként jéggyárral és megfelelő szállítóközlekedéssel rendelkezzenek. Kívánják a terménypiac megszervezését és végül kérik a bortermelők helyzetének megjavítását.

A Múcsarnok tavaszi kiállításából. Szentiványi: Bányászok imája.

ANGOLOK SZÁLLJÁK MEG KATTOWITZOT. Kattowitz a lengyel felkelők heves tüzelése folytán nagy anyagi károkat szenvedett. A felkelők több ezer lövést tettek fegyverekből és géppuskákból a belső városrészekre. A német lakosság alig várja az angolok bevonulását. Az angolok legközelebb megszállják a várost.

A SZERBEKNEK KI KELL ÜRÍTENI A BARANYAI TERÜLETEKET. Válaszolva a magyar kormány-nak ismételt ezirányú átirataira, a nagyhatalmak budapesti diplomáciai testülete nevében *Castagnetto* herceg arról értesítette a magyar kormányt, hogy a nagykövetek tanácsa április 27-iki ülésében utasította a jugoszláv állam kormányát, hogy a megszállt magyar területeket a trianoni békeszerződés érvénybeléptekor ürítse ki.

A FELVIDÉK VÁROSAIT LEFOKOZZÁK A CSEHEK. A Felvidék minisztere, Pozsony és Kassa törvényhatósági városokat rendezett tanácsú városokká, Selmecbányát és Komáromot nagyközséggé alakította át.

HARMINCEZER MAGYAR TILTAKOZÁSA A KALOTASZEGI NÉPGYŰLÉSEN. *Dárday* György törvényszéki bíró népgyűlést hívott egybe Kalotaszegre az elmúlt vasárnapon. A népgyűlésen harmincezer magyar gyűlt egybe. Határozati javaslatot fogadtak el, hogy követelik Erdély magyarságának teljes szabadságát és Erdély különállását. A határozati javaslatot memorandum alakjában megküldötték a bukaresti kormány-nak.

FELÁLLÍTIJÁK A PROTESTÁNS TÁBORI PÜSPÖKSÉGET. A magyarországi református egyház egyetemes konventje Boér Elek előadásában hozzájárult ahhoz az indítványhoz, hogy a protestáns vallásfelekezetek közös tábori püspökséget szervezzenek. A tábori püspök felváltva egyszer a református, máskor az evangélikus egyházból kerül kijelölésre.

MEGINDUL A KÖZLEKEDÉS A SZERB TERÜLETEK FELÉ. A belgrádi közlekedésügyi minisztérium jóváhagyta azt az ideiglenes vasuti egyezményt, amelyet Jugoszlávia és a magyar vasuti küldöttségek kötöttek. Remény van ilyen formán arra, hogy a vonatközlekedés rövidesen megindul a belgrádi, a zágrábi és pragerhofti vonalon.

«Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország föltámadásában. Amen.»

Képünk a jelenleg élő legöregebb indiánfőnököt ábrázolja. A nagyúr 107 éves. Nincs azonban semmi csodálkozni való azon, hogy a rosszul jövedelmező törzsfőnöki állást felcserélte és ma — mozi-színész. A dollárok hazájában egészen természetes ez.

János szegvári gazda, majd *Forgó Mihály*, a Csongrádi Gazdasági Egyesület alelnöke szólott az őrlési vám magassága ellen. *Négyessy László dr.* nemzetgyűlési képviselő a mezőgazdaság jogos követelése mellett szállt síkra. *Szász Imre* újvárosi gazda felszólalása után *Kuna P. András* nemzetgyűlési képviselő vázolta az arányos teherviselés szükségességét. Utána *Schandl Károly dr.* nemzetgyűlési képviselő a bejelentett határozati javaslatok mellett szólott, kiegészítve azokat azzal, hogy a társadalmi béke biztosítása céljából az adózás terén a fokozatosságnak kell érvényesülnie. Felszólaltak még *Fabricius Endre*, *Geszteyi Nagy László*, *Kiss József*, *Bálint János* és *Pataki Imre*. A gyűlés után a Petőfi-szállóban társaság volt.

A HEGYALJAVIDÉK ÜNNEPELTE BERNÁTH BÉLÁT. *Bernáth Bélának*, a Tokajhegyalja lelkes apostolának ünneplésére a Zemplénnémeti Gazdasági Egyesület szőlészeti és borászati szakosztálya az elmúlt vasárnap díszgyűlést tartott Tállyán. Az ünnepségen megjelentek nagyatádi *Szabó István*, *Tomcsányi Vilmos Pál* miniszterek, *Rubinek Gyula*, a kisgazda- és földművespárt elnöke, *Bottlik József*, a nemzetgyűlés alelnöke. Ott volt a Hegyaljavidék valamennyi községének küldöttsége. Az ünnepeltet a kormányzó érdemeinek elismeréséül gazdasági főtanácsosi ranggal tüntette ki. A díszgyűlést a tállyai városház tanácstermében nyitotta meg *Thuránszky László* zemplénnémeti főispán. Az ünnepi beszédet *Szabó Sándor dr.* sárospataki jogakadémiai tanár tartotta és élénk vonásokban ecsetelte *Bernáth Béla* munkásságát. Választókerületének polgársága nevében *Csillag Márton* szerencsi plébános üdvözölte, az OMGE részéről *Rubinek Gyula* méltatta érdemeit, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének megbízásából pedig *Drucker Jenő* igazgató tolmácsolta jókívánságait. Délben a Vároldalon levő szőlőjében magyaros vendégszeretettel fogadta a megjelenteket. Nagyatádi *Szabó István* díszoklevéllel tüntette ki *Röcsei József* vicellérnét, aki 30 esztendeje szolgálja *Bernáth Bélát*.

GAZDAKÖR PEREGEN. Május hó 26-án a gazdaközön-ség élénk részvétele mellett alakult meg Peregén a *Gazdakör*. *Zivianovits Béla* várm. gazd. egyesületi titkár lelkes szavakkal hirdette a *Gazdakör* szükségességét a gazdatársadalomra nézve.

KÁROLY KIRÁLY SPANYOLORSZÁGBAN TELEPE-DIK LE. A spanyol kormány beleegyezését adta, hogy *Károly király* családjával együtt állandó tartózkodásra Spanyolországban megtelepedhessen. A király és családja augusztus végén érkezik Spanyolországba, ha közben oly események nem történnek, melyek e tervet megváltoztathatják.

«FALUSI LEVELEK.» Ezen a címen a legutóbbi napokban érdekes levélgyűjtemény jelent meg a «Vasárnap» című képes hetilap kiadásában. A leveleket falusiak, nagobbbrészen földművesemberek, valamint ezeknek fiai és leányai írták. A felnőttek azt adják elő, hogy mit tartanak életük legszebb sikerének; a fiúk a pályaválasztásról, a leányok pedig a magyar leány kötelességeiről elmélkednek. Végtelenül kedves, üde irások ezek, amelyekből Istennek tisztelete, rendíthetetlen hazaszeretet, benső családiasság, munkakedv és derült életfőlfogás sugárzik ki. A könyvet *Buday Barna*, a «Vasárnap» főmunkatársa rendezte sajtó alá s magaröptű előszóval vezette be a leveleket s nagyértékű, a lélek legmélyéig hatoló tanulmányt írt hozzájuk. — A tetszetős címlappal bíró értékes könyv ára 40.— korona. Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában a pénz előzetes beküldése mellett, vagy bármely lapelárusítónknál.

NAPOLEON KINCSE. Napoleon, amikor vesztett oroszországi hadjárata után visszavonult, Bojtis-tóban 40 millió értékűnél nagyobb összegű arany- és ezüstpénzt, ágyúkat és zászlókat sülyesztett el. A tó térképét és az elsüllyesztés helyének pontos megjelölését most a vilnai székesegyházban megtalálták. A lelet alapján a lengyel kormány bizottságot rendelt ki a kincs kiemelésére.

A Vezuv működés közben.

Európa állandóan működő tűzhányóját, a Vezuvot mutatja be képünk. A kitörő füst, láng és láva csodálatos képet nyújt.

Az OMGE a Kecskeméti Gazdasági Egyesülettel karöltve folyó hó 12-én Kecskeméten állattenyésztési vándorgyűlést rendezett és ezzel kapcsolatban a résztvevők megsemmisítették a bugaci állatteleneket. Képünk a Kecskeméti Gazdasági Egyesület székházának udvarát mutatja be, ahol gazdák készítik a nagyhirű kecskeméti gulyást a vendégek számára.

AKI TÖBB SZÁZMILLIÓT ÖRÖKÖLT. Az ausztriai Westerwald környékén több község lakosságát izgalomban tartotta egy hollandiai kapitány halála, aki testamentumában 1 millió 700 ezer hollandi forintot hagyott hátra. Az örökösödés körül felmerült vitát egy welkenbach-i lakos egyszerűen úgy oldotta meg, amennyiben anyakönyvi okmányok alapján közhírré tette, hogy az örökség kizárólag őt illeti meg. Az öröklött összeg osztrák értékben 380 millió koronát tesz ki.

EGY MOSÓNÓ, AKI KULTUSZMINISZTER VOLT. A németországi nordhausen-i törvényszék előtt e hó 22-én kezdődik meg Fassbauer Minna asszony bűnpöre kommunista izgatás miatt. A vádlott, aki polgári foglalkozására nézve mosónő, dicsőséges multtal dicsekedhetik, mert a braunschweigi vörös forradalom alatt ő volt a kultuszminiszter. Ennek a díszes kormánynak az elnöke különben egy cirkszi bohóc volt.

ÁLOMKÓROS LOVAK. A székesfehérvári járás Csósz és Tác községében a járási állatorvos néhány lovon rendkívül ritka lóbetegséget állapított meg. Ez a betegség, melyet az orvostudomány «*lenyészbenáság*»-nak nevez, azonos azzal a fertőző betegséggel, melynek bacillusai az afrikai négereneken *alomkór*ság esetében észlelhetők.

**A MOSZKVAI KORMÁNY FOLYTATJA A TÖMEG-
GYILKOLAST.** A moszkvai kormánynak az ellenforradalmi mozgalmak leverésével megbízott meghatalmazottai az év első három hónapjában 4300 embert lövettek agyon és 29.000 embert juttattak börtönbe ellenforradalmi összeesküvésben való részvétel miatt.

ZSEBTOLVAJ, AKI TETTENÉRÉS KÖZBEN IS LOP. Nagy Mária nevű rovtomultú zsebtolvaj a vásárcsarnokban kilopta egy vidéki asszony zsebéből a pénzét. A körülállók azonban észrevették s míg ütlegették, a tolvaj ellopta egy kétkötényes kofa pénztárcáját.

NÉGY BORJU EGY TEHÉNENBEN. A minap egyik turkevei mészáros tehenet vágott le és benne négy darab hetnyolchónapos, teljesen normális fejlettségű borjút talált.

HALÁSZAT LÉGHAJÓ SEGÍTSÉGÉVEL. Az amerikai kaliforniai partokon különös rendszerű kötött léghajókat alkalmaztak a háború utolsó idejében a német buvárhajók megfigyelésére. Ezek a léghajók vitorlával voltak felszerelvek és vitorla segítségével kiszállhattak a tenger színe fölé. A praktikus amerikaiak most halászatra használják ezeket a léggömböket. A megfigyelőkosárból telefon útján értesítik a partron figyelő halászsokat, hogy milyen irányból jönnek halrajok.

**HÁROM HAVI PRÓBAHÁZASSÁG OROSZORSZÁG-
BAN.** Az orosz szovjet-kormány végleg rendezte a házasságkötés módját. Eszerint az esküvő után három hónapra odlik véglegessé a házasság, addig csak próbaházasság. A véglegesen érvényes házasságot az első két évben minden formáság nélkül föl lehet bontani, elegendő hozzá a házasságfelek valamelyikének egyszerű bejelentése.

ÁTALAKULÁS. A földbirtokosnak volt egy kanásza, meg egy juhásza. A két pásztor elkeseredett ellensége volt egymásnak. A kanász csendes ember volt, a juhász ellenben féktelen, vad természetű. A kanász, ha csak tehetett, kerülte a juhászt, ha meg összefalálkozott vele, nyugodtan tűrte a sértegetéseit.

Egy vasárnap délután a juhász megszomjazott, betért a korcsmába, ahol a kanász csendesen iddögált. A juhász nyomban belekötött a kanászba és néhány szóváltás után csunyán elverte.

Az eset híre csakhamar elterjedt.

Este a földbirtokosné magából kikelve meséli az urának a történeteket és hozzáteszi:

— Kérlek, ez így nem mehet tovább. Tenedd kell valamit. Az a juhász egészen elkánszodott, pedig az a szegény kanász teljesen megjuhászodott, mióta maga mellett tudja azt a gézengúz embert.

REJTVÉNYEK

1. számú betűrejtvény.

HÁZ HÁZ Szokás szokás
HÁZ szokás
HÁZ HÁZ Szokás szokás

2. számú betűrejtvény.

nak a cs t
a a a a a a szer L
a a a a a a
a a a a a a

Beküldte: Miskey Alajos.

A rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 28-ik számunkban közöljük.

A 22-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése:

«Termeljen többet a magyar föld»

Megfejtették: Szücs Lina, özv. Baján Gergelyné, Sivák Ferenc, Rosta Lina, ifj. Papp Imre, Szücs Lajos, Galó József, Szücs Lászlóné, Bokor István, Sz. Máté Lajos, Siltz Gyula, Boros Mihály tanító, Csóti Balázs, Megyeri István, ifj. Boján Imre, Csóti István, ifj. Patay Ferenc, Szobek Lóránd, ifj. Ritecz István, Ritecz János, Kuzler Antalné, Bucsi Sándor, id. Boros Pál, Szijjártó Szabó Benjamin, Iványi Mihály, Krecsák Jolánka, Saja Emil, ifj. Hamza István, Csordás Sándor, Pozsika Miklós, Pozsika Ferenc, Pozsika Béla.

Jutalomkönyvet nyertek: ifj. Hamza István (Mezőberény), Csordás Sándor (Vályon), Szücs Lászlóné (Kisfalud), Bucsi Sándor (Békés), Piltz Gyula (Mezőberény), Sz. Máté Lajos (Kisfalud), ifj. Papp Imre (Szentcs), Rosta Linus (Kisfalud), Sivák Ferenc (Dobodel), özv. Baján Gergelyné (Kunmadaras).

A 23-ik számunkban közölt rejtvény helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával a jövő heti számunkban közöljük.

Főszerkesztő: MESKÓ PÁL. Főmunkatárs: BUDAY BARNA.

Felcélős szerkesztő: SCHANDL KÁROLY DR.

Felcélős kiadó: MESKÓ PÁL.

FATIME

IGAZ TÖRTÉNET INDIÁBÓL • IRTA ROSNER KÁROLY

(3. Folytatás.)

És mint valami csodalényt, úgy sompolyogtak körül Dsamba és a gazdám, félénk háládatossággal a szemükben.

Végtelen szájalmas állapotban volt szegény gyermek, amikor elsősorban a ház elé, napfényre vittük őt. Megmart lábát csak vonszolni tudta, ha járni próbált. De pár nap múltán bénasága fölengedett.

Akkor történt, azon a napon, amikor Dsambával ismét a rommezőre szándékoztam, hogy Svava Rao ünnepies komolysággal szobámba lépett és nyugodt, különös modorán köszönetfelét mondott, nem annyira nekem, mint inkább az örök hatalomnak, amelynek én valószínűleg csupán eszköze voltam a leánya biztos halálból való megmentésénél. Az örök hatalom kezemre bízta Fatime sorsát, ennél fogva a leánya ezután már az enyém, minthogy ura lettem életének és halálának.

És így szólván, Svava Rao távozott szobámból, komolyan, méltóságosan, mint mindig. Amikor nyomban utána én is kiléptem: az ajtóban Fatimébe botlottam, aki rám várakozott. Dolgára küldtem őt, ám mielőtt szót fogadott volna, megragadta, homlokához szorította kezemet s csak azután engedelmeskedett.

Másnap, amikor Dsambával ismét a rommezőre készültem ki, Fatime hozzánk csatlakozott és ettől fogva a szeme, mint hú eb szeme az urán: állandóan rajtam függött.

Útközben a rommezőre, megemlítettem Dsambának gazdánk kijelentését. Szolgám is komolyan hangsúlyozta, amit Svava Rao mondott. Egész természetes e népnek, hogy a gyermek, akit megmentettem, ezáltal jogos tulajdonom lön. Mire én úgy cselekedtem, ahogy azt indiai tartózkodásom alatt mindig a legcélszerűbbnek véltem, ha netalán vallásos fölfogással, vagy szokásaikkal kerültem szembe: szabad folyást engedtem az eseményeknek, mindig óvakodva határozott állásfoglalást nyilvánítani.

Kiérve munkálkodásunk régi színhelyére, észrevettük, hogy távollétünk alatt új társunk került. Nem messze szokott helyüinktől festőállványt pillantottunk meg. Nem örültem valami nagyon az új állapotnak, mert féltem, hogy megzavar munkámban. Dsamba is szokatlanul elcsöndesedett, amikor föltűnt odaát egy fiatalember alakja, akiben angolra ismert.

A festő természetesen nyomban észrevett bennünket. Néhány perc múlva át is jött hozzánk, bemutatkozott: John Reabney, Londonból. Tanulmányúton van és pont ezen az istentől is elhagyatott rommezőn bukkant fölséges témára. Immár harmadik napja festegett itt s már bent a városi angol-klubban is hallott felőlem; most pedig fölöttébb örül, hogy kellemes szomszédra lelt bennem.

Én tartózkodó, szinte hüvös voltam, nem tudnám megmondani, miféle különös ellenséges érzülettel viseltem már akkor is e csinos, nyulánk fiatalember iránt. Arca keskeny, szabályos volt, melyet csupán túlságosan hosszú, csontos álla formátlanított el egy kissé. A mi fölfogásunk szerint egész föllépése kihívó, pökhendi volt; kiérzett belőle,

hogy az ország meghódító, urai közé számítja magát Nyers modora még nekem, a politikai viszonyokban teljesen járatlannak is föltűnt.

Dsambámat az angol pillantásra sem méltatta, a leánykáról azonban, aki néhány lépésnyire tőlünk telepedett le, akként vélekedett, hogy alkalomadtán nagy-szerűen fölhasználhatja majd valamelyik festményén. Én ráhagytam s néhány közönyös szó után továbbfolytatam munkámat, azt a kitérő választ adva, hogy a reggeli és az alkonyati órákat minél jobban ki kell használni.

Az angol elérte, nevetett s nem sértődött meg. «Örökösen dolgoz német nép!... Élvezetről önök mit sem tudnak!»

Nyújtózkodott egyet, majd hirtelenül megkérdezte:

— Természetesen valamelyik honfitársánál lakik?

— Nem, egy benszülőtnél szállottam meg és pedig elsőrendű ellátásom van.

— Úgy? Jól érzi ott magát? Nos, hát csak vigyázzon! — és azzal szemérmetlenül végigmustrálta Dsambát. — Ez a gazdája? — Nem? — Úgy, a vezetője! Én egyébként a kormányzónál vagyok megszállva. Ő mesélhetne önnek néhány kis történetet. Gazemberek ezek, mindahány, — alattomosak, ravaszok, hazugok! — Na, — nézzen föl egyszer a klubbunkba — csupa derék fickó — egy kis London-darabra találhat ott. — Vagy tegyük föl, ha egyszer segítségre volna szüksége — nekünk, európaiaknak nem ok nélkül kell itt összetartanunk. Visszontlátásra tehát!

Köszönt és a bozóttal belepett romok közt visszaballagott festőállványához.

Hallgatagon tett-vett mellettem Dsamba; szép, zárkózott, bodros és dús fekete szakállal keretezett arcán egy vonás nem árulta el, vajjon megértette-e az angol beszédét.

Megkérdeztem tőle:

— Dsamba, értesz te angolul?

Mire nyugodtan rámnézett s így felelt:

— Sahib, érte-e a paripa, ha korbáccsal ráhúznak? És újból csönd és munka.

Egy ízben halk nesz: Fatime, aki eddig egy helyben üldögélt, állandóan rajtam nyugtatva a tekintetét, most fölállt és átsurrant a köhöz, mely mellett a festő tanyázott. Előbb nagy ívekben körül sompolyogta, majd hirtelenül mögötte termett s válla fölött — kíváncsi, tágranyilt, csodálkozó gyermekszemmel a képre bámészkodott.

Az angol megérezte a pillantást és körülnézett. Erre Fatime megriasztott kis állatként hátraszökkent és visszafutott hozzám. Nevetés és néhány angol szó, melyeket a nagy távolság miatt nem vehettem ki, hallatszott át. Amikor néhány óra múltán haza készültünk, fölpackolt az angol és egy darabon velünk tartott.

Másnap reggel és este ismét találkoztunk vele a romok között. Csaknem minden alkalommal átjött hozzánk néhány percre és két ízben én is meglátogattam őt tanyáján és megszemléltem igazán szép képét.

VÁSÁR ÉS PIAC

GABONA- ÉS VETŐMAGVÁSÁR. Új buza július—augusztusi szállításra métermázsánként 770—780 K, takarmány-*drpa* 750—800 K, zab 700—750 K, repce 700—750 K, köles 400—500 K, morzsolt *tengeri* 800 K, lencse 800—1000 K, lóheremag 3000—4000 K, lucernamag 3000—3500 K, vikkória-borsó 500—600 K, szász-bükköny 900—1000 K, mubarmag 600—650 K, ősziborsó 400—500 K, lenmag 900—1000 K, tavasz-bükköny 500—600 K, pohánkamag 700—800 K, mák 3300—3400 K, cirokmag 400—500 K, napraforgó 600—650 K, kendermag 850—600 K.

TAKARMÁNYVÁSÁR. Széna 330—350 K, bükköny és mubar 350—400 K, szalma 230—250 K, zsupszalma 240—280 K, takarmányszalma 260—280 K.

VAGÓMARHAVÁSÁR. Bika jobb kilogrammonként élő-súlyban 23—28 K, silányabb 16—22 K, ökör jobb 29—34 K, közép 21—28 K, silány 15—20 K, tehen 15—32 K, bivaly 15—26 K, nővendék 13—23 K, kicsontozni való 10—14 K.

BORJÚ ÉS JUH. Borjú kilogrammonként élő-súlyban 20—40 K, juh 8 K.

SERTÉSVÁSÁR. Fialat nehez sertés kilogrammonként élő-súlyban 54—56 K, közép 50—52 K, könnyű 40—48 K, öreg sertés 42—50 K, zsír 67—72 K, szalonna 60—64 K, vészelt sovány sertés 50—55 K, nem vészelt 40—45 K.

BŐR ÉS FAGGYÚ. Magyar marhabőr 40—44 K, tarka 44—48 K, borjubőr 60—65 K, juhbor 10—12 K, faggyú 5—32 K.

GYAPJÚ minőség szerint 40—48 K kilogrammonként.

BAROMFI ÉS TOJÁS. Élő csirke, rántani való, párja 70—110 K, sütnivaló, párja 120—180 K, élő bizott kacsza és liba kg.-ja 60—92 K, tisztított bizott kacsza, liba kg.-ja 70—110 K, élő tyúk párja 180—240 K, tojás drbja 3 K.

ZÖLDSÉGFÉLÉK ÉS GYÜMÖLCS. Sárgarépa csomója 6—7 K, petrezselyem csomója 2—7 K, zeller csomója 1:50—2 K, karalbé darabja 1:50—2 K, zöldbagyma csomója 50 fill., kg.-ja 3—8 K egyiptomi vörshagyma kg.-ja 23—24 K, fokbagyma új kg.-ja 8—10 K, paraj, tisztított kg.-ja 10—12 K, gyökerez 6—8 K, hónapos retek csomója 1—3 K, nydri jánosnapi drb.-ja 2—3 K, sóska kg.-ja 8—12 K, kelkáposzta kg.-ja 6—8 K, saláta darabja 2—3 K, hüvelyes hazai zöldborsó kg.-ja 6—12 K, kifejtett 28—35 K, spárga kg.-ja 20—30 K, új lók kg.-ja 4—20 K, uborka hazai kg.-ja 50—100 K, ó burgonya kg.-ja 4—5 K, új 12—18 K, olasz 20—24 K, cseresznye, ropogós kg.-ja 13—40 K, lágú 8—14 K, meggy nagyszemű, kemény kg.-ja 28—35 K, aprószemű, lágú 16—22 K, pöszméte nagyszemű kg.-ja 14—20 K, aprószemű 10—12 K, ribizkeke kg.-ja 30—40 K, eper, kertli, nemesített kg.-ja 35—60 K, szamóca kg.-ja 65—80 K, dinnye, sárga kg.-ja 190—200 K.

IDÉGEN PÉNZNEMEK LEGMAGASABB ÁRA 1921

június 14-én 1 drb *Napoleon-arany* 880 K, angol font 1005 K, dollár 265 K, francia fr. 21 K 10 f, svájci frank 43 K 50 f, német márka 3 K 71 f, olasz lira 13 K 25 f, orosz rubel 60 f, román lei 3 K 91 f, cseh szokol 3 K 65 f, szerb dinár 6 K 85 f, lengyel márka 23 f, osztrák korona 38:55 f, 1 drb ezüstkrona 11 K 50 f, 100 magyar korondról Zürichben 2.27 és fél svájci frankot szettek.

LIBÁL ÉS MAZÁGS

látaser-, tanszer- és mochanikai játékok-árak raktára

Budapest, IV., Duna-utca 6. (Klotild-palota.)

Szemüvegek, lorgnettek, látosóvek, rajz-eszközök, hőmérők és választékban. Javítások szakemberrel eszközöltetnek.

A „HANGYA”

vidéki szövetségeinek tagjai jutnak még ma is a legjutányosabb árak mellett ruházati cikkekhez, miért is ajánlatos, hogy a kisgazda és földmives úgy a saját, valamint a családjának ruhaszükségletét mint: kék férfi öltönyök, férfi és női felsőkabátok, su és gyermekruhák, férfi és női kőtői kabátok, sweaterok, férfi, női és gyermek harisnyák, szövet és kelmérukat

a Hangya vidéki szövetségei útján szerezzék be.

A Magyar

Gazdák Biztosító Intézete a

Gazdák Biztosító Szövetkezete

2038

Igazgatóság: Budapest, Ottó-út 1.

Permetezők
vöröskór- és sárgaréz-
kábátok, gumiszal-
pek és tüstök állomány-
raktárai. Mindenféle
permetezőket javítanak.
Károly Árpád utca
Károly Sándor
első magyar szőlőgond-
napi gépgyár Budapest,
VI., Fejérváros-utca 6.

Fiatalos üde arcból

varázsol elő 10 nap alatt és eltávolít minden teinthibát, u. m.: mitesszer, pattanás, sárgafolt, ránc, orrvörösség, lúcasos, hervadt, petyhüdt bőrt, a dr. Kayserling-féle „HYVARJON” széplítő-szer. A kúra egyszerű, otthon végezhető, minden feltűnés nélkül. Befejezése után az arcból ragyogó szépségben, gyermeki üdeségben és tisztaságban pompázik. — Egy adag 75.— K. Vidékre postaköltséggel és adóval 90.— K. Postarendelések Hyvarjonyár főraktárhoz: GROSS ANTAL, Budapest, VIII., József-körút 23/V. sz. intézendők. — Kapuát Rona-drogériában, Budapest, VIII. ker., József-körút 50. szám.

Szakorvosi rendelő vér- és nemibetegek részére.
Rendelés egész nap.
Rákóczi-út 82., I. em. 1. **EZŐST SALVARSAN-OLTÁS!**

Nagyapáról unokára

száll a híre a legtökéletesebb házi-szernek, a

Diana-sósorszesznek,

mely úgy külsőleg bedörzsölésre, mint belsőleg cukorra cseppentve, csodálatos eredménnyel használható mint fájdalomcsillapító, hűsítő, felhűsítő, egészségpótló szer. Egy kis üveg ára 16 korona, egy középvég ára 40 kor., egy nagy üveg ára 80 kor.

☞ Kapható mindenütt! ☞

Főelárusítóhely:

Diana Kereskedelmi R.-T.
Budapest, V., Nádor-utca 30. sz.

Szövetkezetek figyelmébe!

Elsőrendű színbőrökből készült férfi-, női-, gyermekeipők, box-, sevro- és zsiros bőrből a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„Hangya” cipőosztályánál.

Tehénbőrösizmák, boxcsizmák, munkáscipők nagy választékban.

Necsak olvassuk, hanem tesszük is a magyar gazdák és kisiparosok egyetlen napilapját

az **UJ BARÁZDÁT**
és legszebb képes hetilapját a
„VÁSÁRNAP”-ot.